د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره پانزدهم ـ ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

مدیر مسؤول: شاه محمد سلطان بیگزاده
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵۱

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت د جمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی ګڼه
د۱۳۶۹ کال دقوس نهمه نیټه

دافغانستان دجمهوریت
داساسی قانون د توشیح او
اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او نهمی نیټی تاریخی لویه جرګه چی دکابل په ښار کی جوړه شوه د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون یی په دیارلسو فصلونو او یوسلو نهه څلویښتو مادو کی د ټولو مهمی ملی وثیقی په توګه تصویب کړ.

دهغه واک سره سم چی اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا.ج اساسی قانون چی دتصویب له نیټی څخه نافذ شوی دی، دسولی اوهوساینی دتامین، دملی روغی جوړی دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی اودګران افغانستان دپرمختګ په خاطر توشیح اواعلاموم.

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر۱۳۶۶

درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغانستان

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ ماه قوس که درشهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل ویکصدو چهل ونه ماده بمثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید.

مطابق به صلاحیتیکه قانون اساسی برایم تفویض نموده قانون اساسی ج.ا را که از تاریخ تصویب نافذ گردیده بخاطر تامین صلح و آرامش، تحقق کامل مشی مصالحه ملی، سعادت مردم وترقی افغانستان عزیز توشیح واعلام میدارم.

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغا نستان جمهوریت
دجمهور رئیس فر مان
گڼه (٤٦٤)
نیټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسی قانون دتعدیل د توشیح او اعلام په باره کی

داساسی قانون دیوسلو نهه خلویښتمی مادی د دوهمی فقری دحکم له مخی په اساسی قانون کی تعدیلات چی د یارلس سوونهه شپیتم کال دجوزا د میاشتی په اوومه او اتمه نیټه دلویی جرگی د تصویب له تاریخ څخه نافذ دی د افغانستان دخلکو دتاریخی ارمان دتحقق په مقصد د افغانانو په خاوره کی دسولی اوآرامی دتامین اودملی روغی جوړی دکلاری دبشپړ تحقق اودخلکو نیکمرغی او د افغانستان دترقی په خاطر توشیح اواعلاموم .

نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری افغانستان
شماره (٤٦٤).
مورخ ٨ر٣ر ١٣٦٩
درباره توشیح و اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم ماده یکصدوچهل ونهم قانون اساسی ، تعدیلات در قانون اساسی را که از تاریخ تصویب لویه جرگه مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال سیزده صدو شصت و نه ، نافذمیباشد، به منظور تحقق آرمان تاریخی مردم افغانستان بخاطر تامین صلح وآرامش درسرزمین افغانستان، وتحقق کامل مشی مصالحه ملی ودر جهت سعادت مردم و ترقی افغانستان عزیز، توشیح واعلام میدارم .

نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

فهرست

مقدمه

لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه

دویم فصل
دټولنيز ـ اقتصادی نظام
اساسونه

دريم فصل
داتباعو تابعيت ، اساسی
حقوق ، آزادی اومکلفيتونه

څلورم فصل
لويه جرگه

پنځم فصل
جمهور رئيس

شپږم فصل
ملی شورا

اووم فصل
د وزيرانو شورا

اتم فصل
قضاء

نهم فصل
څارنوالی

لسم فصل
د اساسی قانون شورا

يوولسم فصل
اداره

دولسم فصل
بهرنی سياست

ديارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه

فصل اول اساسات نظام
سیاسی

فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی

فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .

فصل چارم لویه جرگه

فصل پنجم رئیس جمهور

فصل ششم شورای ملی

فصل هفتم شورای وزیران

فصل هشتم قضاء

فصل نهم خارنوالی

فصل دهم شورای قا نون
اساسی

فصل یازدهم اداره

فصل دوازد هم سیاست
خارجی

فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحیم

زمونږ د گرا ن هیواد افغا
نستان ویاړلی تاریخ دخپلواکی
زمکنی بشپړتیا، ملی حاکمیت
ملی یووالی ، د مو کراسی او
ټولنیزی تر قی په خاطر زمونږ
د زړه‌ورو خلکو له اتلوالــو
مبارزو څخه ډك دی .

په اوسنی پړاو کی دافغا
نستان جمهور ی دو لت‌دملی،
سیا سی او هیواد پالو ځوا
کونو پر ملاتړ متکی د ملــی
روغی جوړی سیاست په فعاله
توگه پرمخ بیایی.

له همدغه ا مله د هغــو
تاریخی بدلونونو په پام کــی
نیولو سره چی زمونږ پــــه
هیواد او معاصره نړی کــی
را منځته شو ید ی ،داسلام د
سپیڅلی دین داساساتو پــه
پیروی ، د هیوادد تاریــــخ او
فرهنگ پربنا د افغـــانــــی
غوره دودونو او شعایروپه‌پام
کی نیولو سره ،دمشروطیت د
غورځنگ ارزښتناکو میراثونو
ته‌په درناوی اود ملگروملتونو
د منشور او دبشر د حقوقود
نړیوالی اعلامیی سره په‌سمون
کي:

بسم‌الله الرحمن الر حیم

تا ریخ پر ا فتخار و طن
محبو ب ما افغا نستا ن‌مشحون
از مبا رزا ت قهر ما نا نه
مرد م دلیر رما به خا طـــر
استقلا ل، تما میت ار ضی
حا کمیت ملی، و حد ت ملی
دمو کرا سی وتر قی اجتما عی
می با شد .

در مر حله کنو نی ،دو لت
جمهو ر ی افغا نستا ن متکی
بر حما یت نیرو ها ی ملــی
سیاسی ووطن دو ســـــت
سیا ست مصا لحه ملی ر ا
فعا لا نه به پیش می برد.

بنا بر ین، با نظر دا شت
تحـولات تاریخیی کـــه د ر
میهن ما و جها ن معا صـــر
رو نما گرد ید ه است ،بـــا
پیروی‌از اساسات دین مقد س
اسلام بارعایت سنن وشعا
یر پسند ید ه افغا نی، مبتنی
بر حقا یق تا ریخ و فر هنگ
کشور، با احترا م به مواریث
ارز نده نهضت مشرو طیت
ودر مطا بقت با منشور ملــل
متحد واعلا میه جها نی‌حقو ق
بشر ، به منظور :

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

ـ دخپلواکی دساتنی، د زمکنی بشپړتیا خخه د دفاع او د ملی حاکمیت د ټینګښت

ـ سراسری سولی ته درسیدو او دملی یو والی د زور تیا .

ـ د عدالت او د مو کراسی د تا مین .

ـ دبیا ودانولو او متوا زنی اقتصادی،ټولنیزی،اودی اودخلکو د ژوندانه‌دسطحی دلوړولو.

ـ په بین‌المللی ډګر کی د هیواد دنقش او اعتبار دزیات والی .

ـ دافغانستان دد ایمی بیطرفی دحقوقی دریځ‌دتثبیت او د هغه دنه پو خـی‌کیدو دپاره د غوره شرایطودرامنځته کیدو په منظور .

مونږدیوزرو دری‌سوه‌نهه‌شپیتم کال دجوزادمیاشتی داوومی او اتمی نیتهی په لویه جرګه کی دافغا نستان د خلکو استازیو، د ۱۳۶٦ کال دقوس دمیاشتی نهمی نیتهی دلویی جر ګی‌له خوا تصویب شوی اساسی قانون چی دیارلس فصلونه او یوسلونهه څلو یښت مادی درلودی، د ډیری لوړی ملی

ـ حفظ استقلال، دفاع از تما میت ار ضی و تحکیم حا کمیت ملی.

ـ دستیا بی به صلح‌سراسری وتعمیق و حد ت ملی.

ـ تامین عدالت‌ودمو کراسی

ـ اعمار مجدد ورشد متوازن اقتصادی، اجتماعی‌وارتقای سطح زندگی مردم .

ـ افزا یش نقش‌و اعتبا رکشور در عر صه بین المللی

ـ ایجاد شرا یط مساعد به‌خاطر تثبیت مو قف حقوقی و بی طر فی دا یمی افغا نستا ن و غیر نظامی شدن آن .

ما نما ینده گا ن مـردم افغا نستا ن در لو یه جر گه مورخ **هفت و هشت ماه جوزای سال هزارو سه صدو شصت ونه ، قانون اسا سی مصو ب** لـو یـه جر گه مورخ نهم **ماه قوس سال هزارو سه صدو شصت وشش را کـه دارای سیزده فصل ویك‌صدوچهل‌ونه**

(c) ketabton.com: The Digital Library

وثیقی په توګه په لاندې ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړۍ ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی اواسلامی‌دولت دی‌او پرخپل ټول قلمرو باندې دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حاکمیت دلویې جرګی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواددی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان بمردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځی اډو جوړیدوته اجازه نه ورکوی .

خلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندو نو تعدد دافغانستا ن جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ د ی.

دافغانستا ن په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعا لیت یی دهیواد داسا سی قا نو ن او قوا نینو مغایرنه وی ، جو ړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جو ړ یږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیا ن او څارنوا لا ن نه شی کو لای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نما ید .

مادۀ پنجم:

تعدد احزا ب سیا سی اسا س سیستم سیا سی جمهو ری افغا نستان میباشد.

در جمهو ری افغا نستان احزاب سیا سی مشروط براینکه مرا منا مه ، اساسنامه و فعا لیت آنها مغا یر احکام قا نو ن اسا سی و قوا نین کشور نبا شد تشکیل شده می توا نند .

تشکیلا ت و منا بع مالی حز ب سیا سی غیر علنی بوده نمیتوانند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتواند .

قضات وخارنوا لان نمی توا نند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی
گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی د ټولنیزو ساز مانونـــو
جوړیـــدل د قانـــون سره سم
مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـــی ژبو لـــه
جملی څخه پښتو اودری رسمی
ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـــــت
دولتی نښان دغنمو دوږو په
مینځ کی پر زرغو ن متـــــن
باندی درا ختو نکی لمر ، د
محراب او منبر د تصویر او
ددری رنگه توری ، سری ا و
زرغونی پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت
دولتی بیرغ دری رنگـــه لری
چی دتورو ، سرو او زرغونو
ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته
ته‌په افقی توگـــه په بـــرابـــره
اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـــونـــو
دپورتنی برخی په ربـــع کی د

عضویت حز ب سیا سی را
داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادهٔ هفتم:

تشکیل ساز ما نـــها ی
اجتما عی در جمهو ری افغا ـ
نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز
است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور
پشتو ودری زبانهای رسمی
میباشد .

مادهٔ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـــو ر ی
افغا نستا ن دا را ی تصو یر
آفتا ب در حا لطلو ع،محراب
ومنبر در متن سبز محـــــاط
با خوشه گندم و غیته دا رای
سه رنگ سیا ه، ســـر خ و
سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـــــوری
افغانستان دارای‌سه رنگـــ
میباشد که به شکل قطعات
سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به
پایین به صورت افقی بـــه
اندازه مساوی واقع شـــده
است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرګی‌خواته ، دافغانستان
دجمهوریت دولتی نښان ته
ځای ورکړ شوی دی.
دبیرغ اوږدوالی د هغـــه
دسور پ‌ه‌نسبت دوه‌برابره دی.

یوولسمه ماده :

د **افغانستان** د جمهوریـت
پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دټولنیز ،اقتصادی
نظام‌اساسونه

دیار لسمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت
کثیرالملیت هیواد دی.
دولت دسیاسی، اقتصادی،
ټولنیزی او فرهنګـی برابری
اوله ټولنیـــز ، اقتصادی او
فرهنګی پلـوه د وروستـــه
پاتو سیمو د ګـړندی ودی او
پــرمختـــګ د تـأمین پـــه
منظور د هیواد د ټـــو لـــو
ملیتونو ، قومونو او قبایلـو
ترمینځ د تفاهم ، دوستی او
همکاری د هر اړخیـزی ودی
سیاست تعقیبوی.
دو لت په تدریج سره‌د
ملی ځانګـړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به
آن، نشان دولتی جمهور ی
افغا نستان قرار دارد .
طـو ل بیرق نسبت به عرض
آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان
شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی
اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور
کثیر الملیت است .
دولت سیاست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستـــــی و
همکاری همه ملیتها، اقوام و
قبایل کشور رابه منظـور
تأمین برا بری سیا ســـی
اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی
رشد وانکشاف سریعترمناطق
عقب مانده از لحاظ اجتماعی
اقتصا دی و فر هنگـی تعقیب
می‌کند .
دولت زمینه ایجاد واحـد
های اداری رابر مبنـــــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولو زمینه برابروی.

څوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنګ ، ژبې او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنګ دودونو، ژبې ، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کې کورنۍ د ټولنې اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنې او دماشومانو دروزنې دپاره لازم تدبیرونه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونې او روزنې ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنې د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کې مرسته کوی.

خصوصیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده میراث شایسته فرهنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغانستان خانواده رکن اساسی جامعه راتشکیل میدهد .

دولت به منظور تامین صحت طفل ومادر و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده شانزدهم :

دولت از نسل جوان مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تربیه ، تامین کار، تفریح ، استراحت پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نوجوانان وجوانان مساعدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اووه لسمه ماده :

دولت داستوګنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو تـه پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز ـ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نولسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د ټولو ډولونو حمایت کوی .

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت درجمهوری افغانستان **به اشکال دو لتی ، مختلط** کوپراتیفی ، او قاف، خصو صی، شخصی و ملکیت ساز **ما نهای سیا سی و اجتما** عی وجود دا رد.

ملکیت از تعرض مصون است .

دو لت از تمام انواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرینی جزیره

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی تر ز مکی لاندی منابـع،
ځنګلونه څړ ځایونه ،کانو نـه،
دانرژی اساسی زیر مـی ،
تاریخی آبدات ، درادیـــو
تلویزیون تاسیسا ت ، مخا
براتی تاسیسا ت ، ستربندونه
او موا صلاتی کر ښی‌دد ولت
ملکیت دی .

له ځنګلونو،څړ ځا یو نو،
دانرژی له زیر مو او کانونو
څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی
وسایلو درانیو لو او خرځلاو
په غرض د **خصوصی** برخـی
پانګه اچول د قانون سره سم
مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی ددولتی بانکونو ، بیمی او
هوایی ترانسپورت تر څنګـه
د مختلطو سهامی بانکونـو ،
بیمی او هوایی ترانسپـورت
اود خصوصی اومختلط زمکنی
ترانسپورت جوړید ل د قانون
سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی
د موسساتو د نماینده ګیـو
فعالیت د قانون ســره سـم
مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع
زیـــــر زمینی ، جنگلـــها
چرا گا ه ها معاد ن، منا بـع
اسا سی، انر ژ ی آبـــدا ت
تا ریخی تا سیسا ت راد یو
تلویزیون ، تا سیسات مخا
برا تی بند ها ی بز ر گ
بنا در و خطو ط موا صلا تی
از جمله ملکیت ها ی دو لت
می با شند.

سر ما یه گذا ر ی بخش
خصو صی جهـت استفاده از
جنگلها ، چرا گاه ها ، منابع
انرژی ، معادن وخریدوفروش
و سا یل مخـا بـــرا تـی،
طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن
در کنا ر با نکها بیمه و ترا
نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد
با نکها ی سها می ،بیمه و
ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط
و ترانسپورت‌زمینی خصوصی
ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان
فعا لیت **نما** یند ه گی بانکها
و مو سسا ت بیمه خا رجی
طبق قانون مجاز است .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په کار کی مرسته کوی او په هغو کی دخلکو د خپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادی فعالیتونه او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو کی د هغو ی دخپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی او حمایت یی کوی ، دکسبگرو دحرفوی مهارتد سطحی د لوړتیا ، د کار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کی هر اړخیزی مرستی کوی.

دروېشتمه ماده :

دولت د کرنی داحیا او پرمختیا په مقصد له کروندگرو او زمکه والو سره متممی مرستی کوی او دکرنی او میکانیزه مختلطو او خصوصی فار مونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کی اغیزمنه مرسته کوی .

خلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پرا تیف ها مساعدت کرده ، اشتراک داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شرکت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحمایه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فروش محصولات شان کمک های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سوم:

دولت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمک های متمم زراعتی را به دهقانان وزمین داران انجام میدهد ودر ایجاد فارم های زراعتی ومیکانیزه مختلط وخصوصی و آبادی زمین های بکرو بایر مساعدت موثر می نماید .

ماده بیست و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څو څایونو څخه استفادې امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مال دارۍ دودې ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنیزو او معیشتي شرایطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرو لو په مقصد مرسته کوی.

پنځه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانګې اچونی مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداګری،ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختیا کی دملی پانګه والو برخه اخیستنه دقانون سره سم هڅوی او حمایت یی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره ګټور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنی پانګی سره په سیالی کی د خصوصی سکتور ملاتړ کو ی اود مالی ، کریدتی، ګمرکی او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتو ر ګټې د قانون سره سمی په پام کی نیسی.

مالداران امکان استفا ده از چرا گاه ها را طبق قا نو ن تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی‌اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیست‌و پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع‌تجا رت، سا ختمان، ترانسپورت زراعت و عر صه های خد مات طبق قانون‌تشویق وحما یه می کند

دولت منا سبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی تو سعه داده و از سکتور خصو صی در مقابل رقابت باسرمایه خارجی حمایه می کند و حین تنظیم سیاست مالی، کریدتی ، گمر کی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هڅوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پلورل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست‌و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری **افغانستان طبق قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی حق ملکیت عقاری را ندارند فروش عقار به نمایندگی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځارویو اوبوټو د نسل دساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اوه‌کلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه‌کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت، ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آب و هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

خلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك په‌هیواد کی دننه او یا له هیواده‌بهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك بهرنی دولت ته نــه ورتسلیمـول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.

دولت دهغوی له‌قانونی حقوقو اوګټو څخه دفاع کوی ، پـه بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینګوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو په‌مقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریــت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم مــی گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغا نستان راطبق قانو ن دارا باشد افغان نامیـــده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخلو یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغا نستان بدولت خارجـی تسلیم داده نمیشود .

ماده سی‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان در خارج کشور تحت‌حما یت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانو نی آنهـــا دفاع کرده رابطه افغا نها ی مقیم خارج رابا کشور تحکیم می بخشد و بـه منظور بـــاز گشت آنها بوطن مسا عدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغا نستـــا ن حقوق و آزا دی های اتبـــاع خارجی و اشخاص بـــدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، بنځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پر ته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقو او مکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیرممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته له دغه حق څخه نه بې برخی کیږی .

څلوینښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دتر سره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغا نستان را طبق قانون تضمین می کند . آنها مکلف اند قا نون اساسی وقوا نین جمهوری افغا نستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغا نستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف اجتماعی، محل سکو نت واقا مت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده‌گی حق طبیعی انسا ن است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغا نستان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین می گردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وګړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دګټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو یښتمه ماده :

آزادی دانسا ن طبیعی حق دی . هغه حق د نوروله آزادی **او له عا مه ګټو پر ته چـــی دقانون په وسیله تنظیمیږ ی حدود نه لری .**

آزادی او انسا نی کرامت له تعرض څخه مصون دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوی .**

دګمی برائت اصلی حا لت دی . تورن تر هغه و خته پوری چی د محکمی په قطعی حکم محکوم شوی نه وی بی ګناه **ګڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نه شی بلــل کیدلای مګر دقـــانون دحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کـیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیـان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمــی ، ایجاد دشمنـــی‌وار تکاب سایر اعمال خـــلاف منافع جمهوری افغا نستـــان از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن است این حق جــز آزادی **دیگران و منا فع عا مه کـــه** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمایت می‌کنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست متهـم تا زما نی‌که به حکـم قطعی محکمه محکوم نشـــده بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم شمرد ، **مگر مطابق به احکام** قانون .

هیچکس رانمیتوا ن‌گرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیخوك تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی په‌استیذان او د قانون دحکومونو سره‌سم.

هیخوك مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی پهحکم د **قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی‌کری یی دی .**

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل په واسطه **له خانه دفا ع و کړی .**

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گوابنی په‌وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا خـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه خرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه **مطابق به احکام قا نــو ن و** متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست‌وبا ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص‌دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع **است .**

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله‌اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، ښرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی‌دکور مصوونیت تضمینیږی هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ، یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی‌شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل‌دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتواند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلو يښتمه ماده :

دافغا نستا ن په جمهوريت کې د ليکونو ، دتيلفوني او تيلگرافي مخابرو محر ميت تضمينيږي.

هيڅوک ددولت داستازي په شمو ل نه شي کولاى چـــي دقا نون له حکمه پرته دتيلفوني اوتيلگرافي مخابرو اوليکونو **پلټنه وکړي .**

شپږ څلويښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع چي ددولتي ارگـــانونو ټولنيزو سازمانونو او د چارو د مسوولينو له خوا د دندې د ترسره کولو پ ه وخت کي په غير قانوني توگـه زيانمــــن کيږي ، دزيان د جبران حـق لري. دزيان دجبـران شرايط او څرنگوالي د قانـون پــه واسطه تنظيميږي .

اووه څلويښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريـت اتباع حـق لري چـي د دولت په ټولنيز ـ سياسي ژونـــد او دچارو پـه اداره کي پــه مستقيمه توگه او ياد خپلـو استازيو له لاري برخه واخلي.

اته څلويښتمه مده :

د افغانستان د جمهوريـت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بـره های تیلفونی و تیلگـرا فـی تضمین می‌گردد .

هیچ شخص به شمول نما **ینده دو لت نمیتواند بـــدون** حکم قانون به تفتیش مخابره **های تیلفونی** ، تیلگرافی‌ومکا‌ـ تیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان که از ار گانهای دولتی ،ساز‌ـ مانهای اجتماعی ومسوولیـن امور حین اجرای وظیفــــه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبـران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسـط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لـت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق شخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلوینښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جوازنه‌لری.

پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می‌گردد.

ماده چهل و نهم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند.

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند.

سانسور مطبوعات قبل‌از نشر جواز ندارد.

ماده پنجاهم:

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات، تظاهرات‌مسالمت آمیز واعتصاب می باشند.

ماده پنجاه ویکم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند.

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات، پیشنهادات وانتقادات در موعدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیږی او لازم اجـــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیـــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته ورووړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللـو قوانینو د وضـــع کولو اوتطبیق له لاری لـــه دغه حق‌څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی.

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعـــه دی. دجنګ، طبیعی آفتونـــو په حالـت او پـــه نـــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کـــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی.

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو سـره د تخصصـــی څانګی لـه مخـی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتبـاع از یـن حق مساعـد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبـاری در حالت جنگ ، آفات طبیعـی، وسایر حالا تی که حیات و آسایشس عا مه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع داستراحت حق لري .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتي رخصتي تاکل او درخصتيو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کې د کار د شرايطو څرنګوالی تنظيموي او د استراحت ، دفرهنګي ، هنري موسسو دشبکو د پراختيا او د بدني روزنې ، ورزش او سالمو تفريحاتو دپاره شرايطبرابروي.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستان جمهوريت اتباع په وړيا توګه دزده کړې حق لري .

دولت د بيسوادۍ له منځه وړلو، د متوازنې ښوونې او روزنې د تعميم، په مورنۍ ژبې دزده کړې ، داجباري لومړنيو زده کړو د تامين ، د تخنيکي حرفوي او مسلکي عمو مي زده کړو د تدريجي پراختيا اود ملي کادرونو د روزنې دپاره دلوړو زده کړو د سيستم دودې په مقصد لازم تدبيرونه نيسي .

دافغانستان په جمهوريت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین ساعات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگونگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فرهنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفریحات سالم را مساعد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آموزش را یگان می باشند

دولت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتربیه متوازن ، آموزش به‌لسان مادری ، تامین تعلیمات ابتدائی اجباری ،گسترش تدریجی تعلیمات عمومی تخنیکی حرفوی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلات عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدابیرلازم اتخاذ می کند .

در جمهوری افغانستان

کی د خصوصی سکتور او بهرنیو اشخاصو له‌خوادتعلیمی اوتحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی تو سط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات‌طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهن‌سالان، معلو- لین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشر فت منظم‌علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

کادرونو د روزنـــي منظــم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقــوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمـــــی څیړنو هڅونه او ملاتړ کــوی اود علمی څیړنو له نتا یجـو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چـــی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیــو د خپریـــــدو د مخنیوی او د اشخــاصـــو د حقوقو او آزادیو د ساتنـــــی په مقصد د هیواد په ځینـــو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگـــــه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حق لری چی د قانـون سره سم له هیواد څخـــــه بهر ته مسافــرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مختر- عان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویـق وحمایه کرده ، استفاده‌موثـر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویـــا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخار ج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يو شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت هر تبعه مكلف دی چی د افغانستان د جمهوريت اساسی قانون او قوانين رعايت كړی .

دقانون له حكمونو څخه بی خبری عذرنه گڼل كيږی .

دوه شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع او بهرنی وگړی مكلف دی چی دولت ته د قانون سره سمه ماليه او محصول وركړی .

دری شپيتمه ماده :

له هيواد څخه دفاع او د هيواد له ملي حاكميت او ټولې زمكني بشپړ تيا څخه دفاع د افغانستان د جمهوريت د اتباعو له وياړ ډك مكلفيت دی .

په وسله وال پوځ كی دخدمت شرايط د قانون د حكمونو سره سم تنظيميږی .

څلور شپيتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسی حقوقو او آزاديو څخه د استفادی او د مكلفيتونو د تر سره كولو د پاره لازم شرايط برابروی .

هيڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ويكم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان مكلف است قانون اساسی و و قوانين جمهوری افغانستان را رعايت كند.

بی خبری از احكام قانو ن عذرپنداشته نميشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مكلف اندبه دولت طبق قا نون ما ليه‌و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاكميت ملی و تما ميت‌ارضی كشور مكلفيت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان ميباشد.

شرايط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احكام قانون تنظيم ميگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرايط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مكلفيت های اتباع فراهم ميسازد .

هيچ‌كس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه ګټو پرخلاف اودنوروانباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفاده وکړی .

څلورم فصل

لویه جرګه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرګه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لوړه ښکارندویه ده،

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرګه له دغه کسانو څخه جوړه ده :

۱ ــ جمهور رئیس او د جمهور رئیس مرستیا لان ،

۲ ــ د ملی شورا غړی

۳ ــ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانو دشورا غړی .

٤ ــ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیا لان .

۵ ــ لوی څارنوال .

٦ ــ داساسی قانون دشورا رئیس .

۷ ــ دو لایتونو دشورو اکانو رئیسان .

۸ ــ له هرو لایت څخه په ولسی جرګه کی د هغو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عامه وبه ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفا ده نماید .

فصل چهارم

لویه جرګه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرګه مطابق به سنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغانستان می باشد

ماده شصت وششم :

لویه جرګه متشکل است از:

۱ــ رئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

۲ــ اعضای شورای ملی .

۳ــ صدراعظم ، معاونان صدر اعظم واعضای شورای وزیران ،

٤ــ قاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

۵ــ لوی څارنوال ،

٦ــ رئیس شورای قانون اساسی،

۷ــ روسای شورا های ولایات،

۸ــ از هر ولایت بتعداد وکلای آنها در ولسی جرګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو
په انتخاب د عمومی، برابری،
آزادی ، سری او مستقیمې
رایې اخیستنې له لارې .

۹ ـ دسیاسی ، علمـــی ،
فرهنگی ،ټولنیزو او روحانی
شخصیتونو له جملې څخه
حداکثر پنځوس تنه چې د
جمهور رئیس په واسطه ټاکل
کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونـــه
لری :

۱ـ د اساسی قانون تصویب
او تعدیل .

۲ـ دجمهور رئیس انتخاب
او د دغه داستعفا منل .

۳ـ د جګړې او متارکې لـه
اعلان سره موافقت .

٤ـ دهغو خورا مهمو مسالو
په باره کې د تصمیم نیـو ل
چې د هیواد په بر خلیـــــک
پورې اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چې په
دغـــه اساسی قانـون کـــې
بل ډول اټکـــل شوی وی ،
لویه جرگه د جمهور رئیس په
واسطه رابلل کیږی، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق را
یگیری عمومی ، مساوی، آزاد،
سری ومستقیم

**۹ـحد اکثر پنجاه نفر از
جمله شخصیت های سیا سی
علمی فر هنگی ،اجتما عـــی
ورو حانی که تو سط رئیس
جمهور تعیین میشو ند.**

ماده شصت و هفتم :

لویه جر گه دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

۱ـ تصویب وتعدیل قانون
اساسی ،

۲ـ انتخاب وقبول استعفای
رئیس جمهور ،

۳ـ موافقت به اعـــلا ن
جنگ ومتار که .

٤ـ اتخاذ تصمیم در مورد
مهمترین مسا یلیکه به سر ـ
نوشت کشور ار تباط می
گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به‌استثنای حالا تیکه درین
قانون اساسی طور دیگـــر
پیشبینی شده باشد لویـه
جرگه توسط رئیس جمهـور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږی او د هغی غونډی د
جمهور رئیس او یا بل هغه
چا تر ریاست لاندی چی
جمهور رئیس یی دخپل نایب
په توګه وټاکی ، جوړیږی .
دلویی جرګی نصاب د هغی
دټولو غړیو ددوو ثلثو په
حضور بشپړ یږی .
دلویی جرګی تصمیمونه د
هغی د ټولو غړیو د رایو په
اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرګی د ړنګیدو
په حالت کی د هغی غړی د
نوی ولسی جرګی تر انتخابه
پوری خپل غړیتوب د لویی
جرګی دغړیو په توګه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرګی انتخابات د
قانون او کړنلاره یی په خپله
دلویی جرګی په واسطه
تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت
مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن
تحت ریاست او یا شخص
دیگری که رئیس جمهور بحیث
نایب خود تعیین کند دایرمی
شود .
نصاب لویه جرگه با حضور
دو ثلث مجموع اعضا ی آن
تکمیل می گردد .
تصامیم لویه جرگه به
اکثریت آرای مجموع اعضا ی
آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی
جرگه، اعضای آن الی انتخاب
ولسی جرگه جدید عضویت
خودرا به حیث اعضای لویه
جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه
توسط قانون وطرز العمل
آن توسط خودلویه جرگه تنظیم
می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس
دولت قرار داشته صلاحیت
های خود را درعرصه های
تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

تقنینیه اجرائیه او قضا ئیـه برخو کی ددغه اساسی قانو ن او د افغا نستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سـر ه سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویی جرگی دغړیو د رایو په اکثریـت ـ اوو کلونو د مودی د پـاره انتخابیږی .

یو شخص نه شی کیـدلای له دوو څلونه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئیس لویی جر گی ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نـوی جمهور ر ئیس د انتخاب په مقصد لویه جر گه دجمهور رئیس دواك د دوری له پای ته رسیدو څخه مخکې د دیرشو ورځو په موده کـی رابلل کیږی .

دری اویایمه ماده :

د افغا نستان دجمهوریت هـر مسلمـا ن تبعـه چـی د څلو یښت کلنی عمریی بشپړ کړی وی ، په خپله اوهمسریی له افغان مور او پلار څخـه زیږیدلی اوله مدنی اوسیاسی حقوقو څخـه برخمـن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوا نیـن جمهوری افغا نستان تعمیل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جر گه برای مدت هفت سال انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیشس از دو بار به حیث رئیسـ جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه جر- گه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئیسـ جمهور جدید لویه جر گه طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سا- لگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیا سی بر خور دار باشد بحیث

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئیس په توګه انتخابیدلای شی .

څلور اویایمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرګه کی له انتخابیدلو وروسته په لاندی ډول لوړه کوی :

((دلوی خدای په نامه لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو حمایت ، د اساسی قانون رعایت او د هغه دتطبیق څارنه اود افغانستان د خپلواکی ، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ساتنه وکړم ، د اتباعو اساسی حقوق او آزادی وساتم او خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز عدالت ، د خلکو د نیکمرغی ، دسولی د ټینګښت اود هیواد د پرمختګ دتامین په خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی قانون پرنورو مندرجو واکونو برسیره دغه واکونه لری :

۱ــ دوسله وال پوځ لوړ قیادت .

۲ــ د قوانینو او د ملی شورا د مصوبو توشیح ،

۳ــ د حکومت د جمهور رئیس ...

رئیس جمهور انتخاب شده میتواند .

ماده هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد از انتخاب در لویه جرګه حلف آتی را بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرګ سوګند یاد می کنم که اساسات دین مقدس اسلام را حمایت ، قانون اساسی را رعایت واز تطبیق آن مواظبت نموده از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست کنم . حقوق وآزادیهای اساسی اتباع را حفاظت نمایم وتمام مساعی خود را بخاطر تامین عدالت اجتماعی ،سعادت مردم، تحکیم صلح وترقی کشور به کار برم.»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بر سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی ، دارای صلاحیت های آتی میباشد :

۱ــ قیادت اعلی قوای مسلح

۲ــ توشیح قوانین ومصوبات شورای ملی .

۳ــ تعیین صدر اعظم

دپاره د هر ... صدراعظم تاکل .

٤ــ دولسی جرگی ... دباور د رایی ... وروسته د صدراعظم ، د صدر اعظم د مرستیالانو او د وزیرانو تقرر منظوری او د هغوی د استعفا منل ،

٥ــ د لزوم په وخت کی د وزیرانو د شورا د غونډو تدویر او مشری .

٦ ــ د قاضیانو د انسلاک منظـــو ر ی او د قــا نون سره سم د قاضیانو، دلوړرتبه کارمندانو او افسرانو د تقرر ترفیع او تقاعد منظوری ،

٧ــ د سیاسی ، ټولنیزو او اقتصادی سترو مسألو په باب د عمومی نظر غوښتنی یا عامه رایی ته د مراجعی (ریفراندم) په باره کی تصمیم نیول.

٨ ــ د مجازاتو بښنل او کمول .

٩ــ په نورو هـیـوادونو او بین المللی سازمانونو کی دافغانستان جمهوریت د دیپلوماتیکو نماینده گیو د رئیسانو تاکل .

رئیس به تشکیل حکومت.

٤ــ منظوری تقرر صدراعظم، معاونان صدر اعظم و وزراء بعد از کسب رای اعتماد از جانب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،

٥ــ تدویر وریاست جلسات شورای وزیران عندا للزوم .

٦ــ منظوری انسلاک قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ــ اتخاذ تصمیم در مورد تدویر نظر خواهی عمومی یامراجعه به آرای عامه (ریفراندم) راجع بهمسایل عمده سیاسی ،اجتماعی واقتصادی

٨ــ عفو و تخفیف مجازات.

٩ــ تعیین روسای نمایندگیهای دیپلوماتیک جمهوری افغانستان در کشور های دیگر وسازمانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

۱۰ ـ دافغانستان په جمهو
ریت کی د نورو هیوادو نـــو
ددیپلو ماتیکو نما ینده گیو د
درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت ،
د عمومی او قسمی سفربری
اعلام او پای ته رسول یی.

۱۲ ـ دلویی جرگی په موافقه
دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانـو ن سره سم د
پیسو دخپرولو اجازه او پولـی
ریفورم .

۱٤ ـ دقانون سره ســـم
دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ ـ دقانون سره ســـم
دنښا نونو، مډا لونواوافتخاری
لقبونو ور کړه.

۱٦ ـ دافغا نستان جمهوریت
دملی سرود منظوری .

۱۷ ـ د هغو قوانینو اونورو
تقنینی اسنادو لغوه کو لچی
داساسی قانون سره د هغونه
سمون داساسی قانو ن دشورا
له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری ریاست د
اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ـ دقانو ن سره ســـم
دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ـ قبول اعتماد نامه های
رو سای نما ینده گیهای دیپلو-
ماتیك کشور های د یـــگـر
درجمهوری افغا نستان.

۱۱ـ اعلام حالت اضطرار،
سفر بری عمومی وقسمی وخاتمه
دادن به آنها،

۱۲ـ اعلام جنگ ومتارکه
به موافقه لویه جرگه .

۱۳ـ اجازه نشر پول ور
یفورم پو لی طبق قانون ،

۱٤ـ اعطای تا بعیت وپناهنده
گی طبق قانون،

۱۵ـ اعطای نشانها ، مدالها
والقاب افتخاری طبق قا نون

۱٦ـ منظوری سرود ملــی
جمهوری افغا نستان ،

۱۷ ـ الغای قوانین وسایر
اسناد تقنینی که عدم مطابقت
آنها با قا نون اسا سی توسط
شورای قانون اساسی تثبیت
شده باشد،

۱۸ـ ایجاد دستگــاه اداری
ریا ست جمهوری،

۱۹ـ اعمال سایر صلاحیت
ها طبق قانون،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

جمهور رئیس کولای‌شی چی خپل ځینی قانونی‌واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهوررئیس دصعب‌العلاجی او اوږدی ناروغی اویااستعفاله حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی‌چی جمهور رئیس ونه‌شی‌کړای خپلی‌دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهوررئیس دلومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهوررئیس په دایمی‌توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترځ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند **برخی‌از صلاحیتهای قانونی‌خود** رابه معاونان رئیس جمهور **تفویض نماید.**

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب‌العلاج ودوام دار و یا استعفا ء الی ختم دوره صلاحیت به‌وظایف خود دوام میدهد . درتمام حالاتیکه رئیس جمهورنتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می‌شود .

در صورت ازدست داد ن دایمی قابلیت کار، مرگ‌و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفا ء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به‌لویه جرگه‌ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگی اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غړی (سناتوران) په لاندی تو گه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره دخلکو په انتخاب دعمومی برابری، آزادی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای ملی (پارلمان) عالیترین ارگان تقنینی جمهوری افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی جرگه از طریق را یگیری عمو می، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنج** ساله، طبق قانون انتخا ب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سناتوران) به ترتیبذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفر برای مدت پنجسال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری عمومی ،مساوی، آزاد، سری ومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای مدت سه سال به انتخاب شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ – پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خواتـــا کل کیږی .

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانــون سره سم تنظیمیږی .

یو اتیایمه ماده :

ملی شورا ددغه اساســـی قانون پرنورو مندرجو واکونو برسیره دغه واکونه لری:

۱– د قوانینو او تقنینـــی فرمانونو تصویب، تعدیل‌اولغوه کول او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غر ض وړانـــدی کول .

۲ – دقوانینو تفسیر .

۳– ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ کولو تصویب اود بین‌المللی تړو نونو سره دیوځای‌کیدو او ورڅخه دوتلو تصویب ،

٤– داقتصادی –ټولنیـــزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود هغو دترسره کولو پـــه‌باب دحکو مت دراپور تائید .

۳– یك ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فر– هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و یکم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حیتهای مندر ج ا یـــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :**

۱ – تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی وتقدیم آنها به‌رئیس جمهور **جهت تو شیح .**

۲ – تفسیر قوانین .

۳– تصویب عقد و فســـخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

٤ – تصو یب پلان هـــای انکشاف اقتصا دی –اجتماعی **وتا ئید گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ـ ددولتی بودجی تصویب اودهغی داجرا په باب دراپور څیړنه .

٦ـ داداری واحدونوجوړول او تعدیل یی .

۷ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

۸ـ د جمهور رئیس د وز پیژندنی او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیا لانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول.

۹ـ دو لت ته دپـــــور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړی په شمول به ملــی اقتصاد کی داساسی ا همیت لرونکی امتیاز ورکړه .

۱۰ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاری لقبونو وضع کو ل ،

۱۱ـ له نورو دولتونو او بین ا لمللی ساز مانونو سره داړیکو دټینګولو تائید .

۱۲ ـ داستجوا ب په غونډه کی د حکو مت په واك کی د شاملو اجراآتو په بـــــاب د صدراعظم او د حکو مت دغړیو دځواب اوریدل .

۵ ـ تصو یب بو د جـــه دولتی وبر رسی گزارش د ر مورد اجرای آن .

٦ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

۷ـ تاسیس ولغو وزارتها.

۸ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان ر ئیس جمهور به اساس معر فـــی ومطالبه رئیس جمهور .

۹ ـ اجازه اخذ قر ضه به دولت واعطای امتیازدارای اهمیت اسا سی در اقتصادملی به شمول اعطای ا نحصار .

۱۰ ـ و ضـــع نشا نها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق قانو ن .

۱۱ ـ تائید بر قـــرا ری روابط با دول دیگر و ساز ـ مان های بین المللی .

۱۲ـ استماع جواب صدـ راعظم واعضای حکو مت د ر مورد اجرا آت شامل صلا ـ حیت حکو مت در جلســــه استجواب .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

دوه اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دغه اختصاصی واکونه لری :

۱ـ دوزیرانو شورا او یا د هغی یوه غړی ته دباوردرایی دورکړی او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲ـ دولسی جرگی او سناتر مینځ دنظر د اختلاف په‌صورت کی داقتصادی ـ تو لنیزی پرمختیا دپلانونو او د دولتی بودجی دطرحی‌په‌باب دوروستنی پریکړی کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس په لومړنی اجلاس کی د خپلو غړیو له مینځه د وثیقو د څیړلو د پاره یو کمیسیون انتخابوی . د غه کمیسیون مربوط مجلس ته‌د څیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

حلور اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دخپلو غړیو له جملی‌څخه دټولی تقنینیه دوری دپاره په لومړنی اجلاس کی درئیس ، دددومرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جر گه دارای صلاحیت های اختصاصی ذیل میبا شد :

۱ـ اتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فیصله نهایی‌راجع به طرح پلانهای انکشاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظر بین ولسی جر گه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در او لین اجلاس ، کمیسیو نی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیو ن نتا یج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش مید هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر گه از جمله اعضای خود برای تمام دوره تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

سنا د خپلو غړيو څخه د پنځوګلونو دپاره دريیس اودیوه کال دپاره ددوو مرستيالانو او دوو منشيانو په ترکيب اداري هيئت انتخابوي.

دملي شورا د مجلسونو رئيسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامين په غاړه لري . دړئيسانو په غياب کې يوتن مرستيال د هغوی دندی سرته رسوي .

پنځه اتيايمه ماده :

دملي شورا عادي اجلاس په کال کې دوه ځله د سنبلې دمیاشتی په لومړی اووه نی او دحوت دمیاشتی په لومړی اووه نی کې جوړيږي .

دملي شورا د هر عادي اجلاس موده دري میاشتی ده.

که چيري دملي شورا په اجلاس کې کلني بودجه اويا پرمختيايي پلان مطرح وي د ملي شورا د اجلاس موده دهغو له تصويب څخه پخوا پای ته رسيدلای نه شي .

که چيري بودجه د مالي کال له پيل څخه پخوا تصويب نه شي، د تيرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هيئت اداري را به ترکيب رئيس براي مدت پنج سال، ، دو معاون ودومنشي رابراي مدت يکسال‌انتخاب مي کند .

روسای مجالس شورای ملي،رهبري وتامين نظم‌جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غياب روسا وظايف آنها را يکي از معاونين انجام مي‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادي شوراي ملي سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت داير مي شود .

مدت هر اجلاس عادي شوراي ملي سه ماه مي‌باشد. در صورتيکه در اجلاس شوراي ملي بودجه سالانه يا پلان انکشافي مطرح باشد مدت اجلاس شوراي ملي‌قبل از تصويب آن خاتمه يافته نمي تواند .

هر گاه تصويب بودجه‌قبل از شروع سال مالي صورت نگيرد ، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجی د تصویب تروخته پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه په ځانگړی یا گډه توگه غونډی کوی .

دملی شورا دمجلسونو د گډو غونډولاربښوونه په‌وارسره دهغو درئیسانو له‌خوا کیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل‌کیږی او پای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسی جرگی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودی په ترڅ کی رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شورای ملی بر اساس تصمیم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجالس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جداگانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طرف روسای آن بالنوبه رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخابات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغه دټولو غړیو درایوپه اکثریت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونو جلا او ګډی غونډی علنی دی ، مګر دا چی مجلس د هغو دسری والی په باب تصمیم ونیسی .
ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو څخه د هر مجلس په واك کی ددننه مسالو دلومړنی څیړنی او څمتوکولو په مقصد دایمی کمیسیو نونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صورت کی د څیړنی او پلټنی کمیسیونونه او نور موقتی کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیړنی او پلټنی د کمیسیونونو د ندی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیم هر مجلس به اکثریت آرا ی مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداګانه ومشترك

مجالس شورای ملی علنی می باشد مګر اینګه مجلس بهسری بودن آن تصمیم بگیرد.
جریان مباحثات هردومجلس ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملی، کمیسیو نهای دا یمی رااز بین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیونهای تحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون های موقتی را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمل کمیسیون های تحقیق وتفتیش توسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يونوي يمه ماده :

دولسي جرگې غړي حق لري چې د استيضاح په غونډه کې صدراعظم او يا د حکومت هر يو غړي تر استيضاح لاندې ونيسي . د استيضاح ځواب په ليکلې يا شفاهي توگه وړاندې کيږي.

ولسي جرگه کولای شي چې دورکړ شوي ځواب له مخې له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څيړ ي . که چير ي حکو مت دباورد سلب سره مخامخ شي‌دوزيرانو دنوي شورا تر جوړيدو پورې خپلو دندو ته دوام ورکوي .

دوه نوي يمه ماده :

دوزيرانو د شورا غړي کولای شي چې د غونډې د رئيس په اجازه په مشور تي رايې سره د ملي شورادداوا ړو مجلسونو او د هغو ددا يمي کميسيونونو په غونډو کې برخه وا خلي .

درې نوي يمه ماده :

دملي شورا غړي په جلا او گډ اجلاس کې درايي او نظر دڅرگندولو حق لري.

ماده نودو يكم:

اعضاى ولسى جر گه حق حق دارند در جلسه استيضاح صدراعظم ويا هريك از اعضاى حکومت را مورد استيضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استيضاح به‌صورت تحريری يا شفاهی ارائه، ميگردد .

ولسی جر گه ميتوا ند بر اساس‌پاسخ ارائه شده‌موضوع سلب اعتماد از حکو مت رابر رسی کند.

در صورتيکه حکو مت مورد سلب اعتماد قرار گيرد تا تشکيل شورای وزيران جديد به‌وظايف خود ادامه ميد هد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزيران . ميتوانند ، با کسب اجا زه رئيس جلسه ، باراى مشو رتى در جلسات مجلسين شو راى ملى و کميسيو ن هاى دا يمی آنها شر کت نمايند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجلا س جدا گا نه و مشترك‌دارای حق رای واظهار نظر مي باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دڅرګندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ترمینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د څرګند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

که چیری د ملی شورا غړی دڅرګند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی.

خلور نوی یمه ماده:

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانون د وضع کولو،تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری:

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه.

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتاروتوقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود.

ماده نودو چهارم:

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع، تعدیل و لغو قانون‌را به هر یک از مجلسین شورای ملی، دارا میباشند:

۱ ـ رئیس جمهور.

۲ـ کمیسیو ن های دایمی مجلسین شورای ملی.

۳ ـ حد اقل عشراعضای هر مجلس.

٤ـ د وزیرانو شورا .

٥ـ ستره محکمه .

٦ـ لویه څارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لګښتونو زیاتوالی یا دعوایدو کمښت را مینځتــه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجواکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــی، توافق ته درسیدو په مقصد ددواړو مجلسونو له غړ یـو څخه په‌برابر شمیر ګډهیئـت جوړیږی .د ګډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو درا یو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهـــــور رئیسس لـــــه توشیح وروسته نا فذ ګڼـــل کیږی که چیری ګـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤ـ شورای و زیرا ن .

٥ ـ ستره محکمه .

٦ـ لویه څارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایــد دو لت را به بار آورد ، موافقه قبلی حکو مت در زمینــه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصامیم یك مجلس در مورد صلاحیتهای‌مندرج مادهٔ‌هشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود .

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

شورا ددواړو مجلسونو په ګډه غونډه کې خیړل کیږي او د هغې په باب تصمیم دګډې غونډې د غړیو دراییو په اکثریت نیول کیږي .

شپږ نوي یمه ماده :

د ملي شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذیږي .

که چیرې جمهور رئیس د ملي شورا د تصمیم سره موافقه ونه لري ، کولای شي چې هغه د وړاندې کیدو له نیټې څخه ددیرشو ورځو په ترڅ کې د دلایلو په څرګندولو سره ملي شورا ته مسترد کړي

ددیرشو ورځو د مودې په تیریدو سره او همدغه شان که چیرې دملي شورا مجلسونه د خپل راتلونکي اجلاس په ځانګړو غونډو کې هغه بیا دغړیو دراییو په دوو دریمو برخو تصویب کړي ؛ تصمیم نافذ ګڼل کیږي او جمهور رئیس هغه توشیح کوي .

اووه نوي یمه ماده :

جمهور رئیس کولای شي

موضوع در جلسه مشترک مجلسین شورای ملی بررسی وتصمیم درآن باره به اکثریت آرای اعضای جلسه مشترک انخاذ میگردد .

ماده نودوششم :

تصامیم شورای ملی، بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ میگردد .

در صورتی که رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد میتواند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل، به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آینده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجدداً تصویب نماید، تصمیم نافذ شمرده میشود ورئیس جمهور آنرا توشیح مینماید .

ماده نودوهفتم :

رئیس جمهور میتواند در

چې دو لسي جرگې او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضي‌القضات او داساسي قانون دشورا درئیس په سلادولسي جرگې یا ملي شورا ړنگیدل دموجبه دلایلو په څرگندولو سره اعلام کړي .

نوی انتخابات دولسي جرگې یاملي شورا له ړنگیدو وروسته ددریو میاشتو په‌موده کې کیږي .

نوی ولسي‌جرگه یاملي‌شورا له نویو انتخاباتو وروسته تریوه کاله پوري ړنگید لای نه شي. ولسي جرگه‌یاملي‌شورا د جمهور رئیس د واك ددوري د وروستیو شپږو میاشتو په موده‌کې ړنگیدونکې نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملي شورا مصوبې په پښتو او دری ژبو خپریږي او کیدای شي چې هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپري شي .

نهه نوی یمه ماده :

د ملي شورا د هر مجلس اودهغه ددایمي کمیسیونو د

مشوره با رو سای ولسي جرگه ، سنا ، صدر اعظم ، قاضي القضات ورئیس شورای قانون اساسي ، انحلال ولسي جرگه یا شورای ملي را با ذکر دلایل موجبه آن اعلام نماید. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسي‌جرگه یا شورای‌ملي، صورت‌میگیرد. انحلال ولسي جرگه یا شورای ملي جدید الی یك سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گرفته نمیتواند .

ولسي جرگه یا شورای ملي ، در جریان شش ماه اخیر دوره صلاحیت رئیس جمهور ، غیر قابل انحلال میباشد .

ماده نودو هشتم :

قوانین ومصوبات شورای ملي به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت های کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعالیت هر مجلس شورای ملي و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس
د طرز العمل په واســـطه د
اساسی قانون او نافذوقوانینو
سره په سمو ن کی تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت)
دافغانستا ن جمهوریت ترټولو
لوړ اجرائیوی ارگا ن دی.

دوزیرانو شورا له د غــو
کسانو څخه جوړه ده:

ـ صدراعظم .

ـ د صدراعظم مرستیالا ن.

ـ وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه
دوری په لومړنی اجلاس کی
دکورنی او بهرنی سیاســـت
تگ لاره او دحکومت تر کیب
دباور د رایی د اخیستلو پـــه
مقصد ولسی جرگی ته وړاندی
او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود
جمهور رئیس د منظوری لـه
اخیستلو وروسته د کورنی او
بهرنی سیاست تگلاره او د
حکومت غړی سناته وړاندی او
معرفی کوی .

دایمی آن تو سط طرز العمل
مجلس مر بوط ، در مطا بقت
با احکام قانون اساسی وقوا-
نین نا فذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکو-
مت) عا لیتر ین ارگان اجرا-
ئیوی جمهوری افغا نستا ن
میبا شد .

شورای و زیران مر کب
است از :

ـ صدراعظم .

ـ معا ونان صد راعظم .

ـ وزرا ء .

ماده یك صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین
اجلاس دوره تقنینیه خـــط
مشی سیاست داخلی وخارجی
ترکیب حکو مت راجهت اخذ
رای اعتماد به ولسی جـرگه
ارائه ومعر فی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای
اعتماد و منظور ی رئیســـس
جمهور خط مشی سیاست
داخلی خارجی واعضای حکومت
را به سنا ارائه ومعرفی می
کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یوسلو دویمه ماده :

د وزیرانو شورا ولسی جرگی او جمهور **رئیس ته** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

یوسلو دریمه‌ماده :

د وزیرانو شورا د غـه دندی او واکونه لری :

۱ ـ دکورنی او بهرنـی سیاست دتگ لاری طـرح او تطبیق .

۲ ـ د ملی اقتصاد دچا رو د اجـرا کـو لـو تا مین، د اقتصـا د ی او ټو لنیزی پر مختیا دپلانونو طرح کول، ددو لتی بودجی تر تیـب ، دپلا نونو او بودجی تطبیـق او ملی شورا ته دهغوداجـرا کولو په‌باب دراپور وړا ند ی کول.

۳ ـ د عامه گټو دِدِ فا ع ، دقانونی ملکیت د ټولوډولونو د حمایت ، د عا مه نظـم او ا منیت د تامین‌اوداتبا عو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد دتدبیرو نو نیول.

٤ ـ **د قـا نو ن سره** سم دبهر نیـو ا ړ یـکـو لاربښوو نه ، دنورو دو لتونـو

ماده یك صدو دوم :

شورای وزیران در برابر ولسی جر گه ورئیس جمهور مسوول ومکلف به ارائه‌گزا رشس میبا شد .

ماده یك‌صدو سوم :

شورای و زیـرا ن دارای وظایف وصلا حیتها ی ذیـل میبا شد :

۱ـ طر ح و تطبیق خـط مشی سیاست‌داخلی وخارجی

۲ـ تا مین اجـرای امـور اقتصاد ملی ، **طرح پلانها ی انکشا ف اقتصادی واجتما عی تر تیب بو د جه دو لتـی ، تطبیق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنی بر ا جـر ا ی** آنها به شورای ملی ،

۳ ـ اتخا ذ تدا بیر بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمایت‌تمام اشکال ملکیت قـانونی تا مین نظم وامنیت عا مـه وحراست از حقوق و آز ادی های ا تبا ع .

٤ـ ر هبری منـا سبات خار جی ، بر قرار ی روابط دیپلو ما تیك و عقـد

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

او بین ا لمللی موسسو سره ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګول او دموافقت لیکونو لاسلیك کول.

۵_ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

۶_ دقانون سره سم دواك په حـدودو کی د مقرری اواسا_ سنامی تصو یبول ،

۷_ جمهور رئیس ته دمقررو اساسنامو اودوزیرا نو شورا دمصوبو وړاندی کول .

۸_ د قانون سره سم دنورو واکونو عملی کول.

یوسلو خلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د ړنګیـدو پـه وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کـــی کولای شی چی په بودجی او مالی چاروپوری له مربوطـــو مسالو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلـو په باب تقنینی فرمانونه و ضـع کړی ، تقنینی فـرمانونـــه د جمهـور رئیس لـه توشیـح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول د یگر ومو سسا ت بین ا لمللـــی طبق قا نو ن .

۵ _ ایجاد ادارات وار گا نهای وابسته به شورای وز_ یران به تأیید رئیس جمهور.

۶ _ تصو یب مقرره‌واسا سنامه در حدود صلا حیـــت طبق قا نو ن .

۷_ارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیرا ن به رئیس جمهور .

۸_ اعمال سایر صلا حیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای‌ملی ویا انحلال ولسی‌جر گه‌شورای وزیران در صورت ضرور ت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربو ط بودجه وامور مالی، فرامیـن تقنینی وضع نماید .

فـرا میـن تقنینـــــــی بعـد از تو شیـح ر ئیسـ جمهور نافذ شمرده می‌شود.

شورای وزیران فرامیـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

د دغې مادې د حکم سره سم وضع شوې دې د ملي شورا لومړني اجلاس ته د منظورې په غرض وړاندې کوي. که چیرې تقنیني فرمانونه د ملي شورا له خوا رد شي، د ملي شورا د تصمیم له نیټې څخه له اعتباره لویږي .

جمهور رئیس کولای شي چې دملي شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویا دولسي جرګې د ړنګیدو په جریان کې د صدراعظم د پیشنهاد له مخې د حکومت ځیني غړي ګوښه او یانوې غړي وټاکي .

دغه موضوع د ولسي جرګې لومړني اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندې کیږي .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکې ړنګیږي :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب‌العلاجه یا اوږده ناروغي یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسي جرګې دباوربیرته اخیستل ،

٤ـ دتقنینیه دورې پای ته رسیدل .

تقنیني را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضع گردیده در اولین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینماید. فرامین تقنینی در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتواند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضای حکومت راسبکدوش ویا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جرگه جهت اتخاذ تصمیم ارائه می گردد

مادهٔ یك صدو پنجم :

حکومت در حالات آتی منحل میگردد :

۱ ـ استعفای صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد ولسی جرگه از حکومت .

٤ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ دولسی جرگی یا ملی شورا ړنگیدل ،

په دغوڅولو حالاتو کی هغه حکومت چی ړنگ شوی دی دنوی حکومت تر جوړیدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصــو لــه جملی څخه دیوه تن تر سرپرستی لاندی چی دجمهور رئیس له خوا توظیفیږی، خپلی دندی ته دوام ورکوی .

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ، ترکیب او دفعالیت څرنگوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی .

اتم فصل

قضا

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت یو خپلواك رکن دی .

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پـــه جمهوریت کی یوازی دمحکمی له خوا دقانون سره سم کیږی.

قضائیه قوه له ستری محکمی او نورو هغو محکمو څخه چی دقانون له مخی جوړیږی، مرکبه ده .

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

٥ ـ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی .

در تمام این حالات حکومتی که منحل گردیده ، الی تشکیل حکومت جدید تحت سرپرستی یکی از اشخاص مندرج ماده (صدم) قانون اساسی که از طرف رئیس جمهور توظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد .

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طرز فعالیت شورای وزیران توسط قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یك رکن مستقل دولت می باشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغانستان صرف توسط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد.

قوه قضائیه مرکب است از ستره محکمه و محاکم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند .

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عالــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

قضايي ارگـــان په توگـــه د هيواد د قضايي واحد سيستم په سرکي ده اودقاضي‌القضات، د قاضي القضات له مرستيالانو او غړيو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قـانـــون دحکمونو سره سم د محکمو فعاليتونه څـــاري او دمحکمو په فعاليتونو کي د قانـــون يوشان تطبيق تامينوي.

يوسلو لسمه ماده :

قاضي القضات ، دستـــري محکمي مرستيالان او غـــړ ي دقانون سره‌سم‌د جمهوررئيس له خوا ټاکل کيږي .

قاضي‌القضات جمهوررئيس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

يوسلو يوولسمه ماده :

محکمي په‌خپل‌قضاوت کـــي خپلواکي او يوازي د قـــانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمي په وړاندي ددواړوخواوو دبرابري داصل پراساس کيږي.

يوسلو دولسمه ماده :

قاضيان د قضيو د څيړ نې

ليترين ارگان قضايي درراس سيستم واحد قضا يي کشور قرار داشته مرکب است از قاضي القضات ، معاونان قاـ ضي القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبـــق احکام قا نون فعاليتهـــــاي محاکم را نظارت نموده ، تطبيق يکسان قا نو ن رادر فعا ليتهاي محاکم تامين مي کند.

ماده يك صدو دهم :

قا ضي ا لقضا ت ، معاو نان واعضاي ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئيس جمهور تعيين ميگردند.

قا ضي ا لقضات نزد رئيس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش ميبا شد .

ماده يك صدو يازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابـــع قانون مي باشند .

رسيده‌گي و صدور حکـم توسط محاکم بر اساســـس اصل تساوي طرفين دربرابر قانون و محکمه صورت مـــي گيرد .

ماده يك صدو دوازدهم:

قضات حين بر رسي قضايا،

په وخت کی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین تطبیقوی .

په هغو حالاتو کی چی قانون صراحت ونه لری محکمه قضیی د اسلام دشریعت د حکمونو له مخی په داسی توگه حل او فصل کوی چی عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت په محکمو کی محاکمه په علنی توگه کیږی. هغه حالات چی پر قضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون په واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابلاغ په ټولو حالاتو کی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو ا و دری ژبواویادسیمی د اوسیدو نکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمه پری کیږی ونه پوهیږی ، د ترجمان په مرسته د قضیی د موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوانین جمهوری افغا نستان را تطبیق مینما یند .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته با شد ، محکمه قضایا را طبق احکام شر یعت اسلام به نحوی حل و فصل مینما ید که عدالت را به بهترین وجه ممکن تامین نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغانستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانو ن تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضا یادر محاکم به لسا ن های پشتو ودری و یا به‌لسان اکثریت [illegible] ساکنین محل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محا کمه‌توسط آن صورت میگیرد ند اند، حق آشنا ئی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کـی ذکر شی .

دمحکمو قطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعـــدام له حکمه پرته چی د جمهـــور رئیس له منظوری وروستـــه عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت څرنګوالـــی

نهم فصل

څارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغا نستان جمهور یت څا ــ رنوالی د مرکزیت ـ اصـــل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی څارنوا لی‌او نوروهغو څارنوا لیو څخه چی د قانون له مخی جوړ یږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی څارنوال د هیـــواد

ترجمان‌وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یك‌صدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشند واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است به استثنای حکم به‌اعدام که‌بعد از منظو ـ ری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یك‌صدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

خارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

خارنوالی جمهوری افغا ـ **نستا ن سیستم واحد مبتنی بر ا صل مر کز یت بوده ، متشکل است از لو یه خار ـ نوالی و خارنوالیها ی دیگری که طبق قانون‌تشکیل میگردند**

ماده یك‌صدو هژدهم :

لوی خارنوال رهبری فعا ـ

[illegible]

څارنوالي د ارګانونو د فعالیت لارښوونه کوي .

دڅارنوالي ارګـــانونه پــه خپلو اجراآتو کې خپلواك دي، یوازې د قانون او لوې څارنوال تابع دي.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی څا رنوال او د لوی څارنوال مرستیالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئیس له‌خوا ټاکل کیږي .

لوی څارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دي .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتي ، مختلطو او خصو صي موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسي ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په پوشان تطبیق او رعایت‌باندې لوړه څارنه دلوي څارنوال او دهغــه ترلاس‌لاندې څارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د څارنوالـــي تشکیـــل ، ترکیب، واك او د فعالیـــت څرنګوالي د قانون په واسطـه تنظیمیږي .

لیت ارگانهای څارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارگانهای څارنوالی دراجراـ آت خویشس مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی څارـ نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی څا رنوا ل و معاو نان لوی څارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می گرد ند .

لو ی څا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو ل و مکلف بــه ارا ئه گزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی څار نوا ل و څا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیستو یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت څارنوالی توسط قانون تنظیم می گردد .

لسم فصل
داساسي قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت داساسي قانون شورا د اساسي قانون سره دقوانینو، نوروتقنیني اسنادو او بین‌المللي تړونونو د سمون لرلو د څارنې په مقصد جوړیږي.

یوسلو درویشتمه ماده :

داساسي قانون شورا دغه واکونه لري :

۱- له اساسي قانون سره دقوانینو، تقنیني فرمانونو او بین‌المللي تړونونو دسمون لرلو څیړل،

۲- جمهور رئیس ته له اساسي قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقي مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسي قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لري :

۱- هغه تقنیني اسناد چې دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندې کیږي، مطالعه اود اساسي قانون سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی

ماده یکصدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد .

ماده یکصدو بیست‌و سوم:

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل می باشد :

۱- بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

۲- ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

ماده یکصدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱-اسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع به

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرښتي جرګه

د هغو دسمون لرلو په باب نظر څرګند کړي.

۲ـ جمهور رئیس ته دقانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصد د تدبیرونو د نیولو په برخه کې چې اساسي قانون حکم کړی مشخص پیشنهادونه وړاندې کړي.

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:

داساسي قانون شورا له رئیس، مرستیال، منشي او اتو غړیو څخه جوړه ده چې دجمهور رئیس له خوا ټاکل کیږي.

یوسلو شپږویشتمه ماده :

داساسي قانون شوراجمهور رئیس ته مسووله او دراپور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :

د اساسي قانون د شورا تشکیل او دفعالیت څرنګوالی دقانون په واسطه تنظیمیږي.

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغانستان جمهوریت اداره دمرکزي او سیمه ییزي

مطابقت آنها باقانون اساسی ابراز نظر نماید.

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانون نگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصدو بیست وپنجم:

شورای قانون اساسی متشکل از رئیس، معاون، منشی و هشت عضو می باشد که توسط رئیس جمهور تعیین می شوند.

ماده یکصدو بیست وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف به ارائه گزارش میباشد.

ماده یکصدو بیست وهفتم:

تشکیل وطرز فعالیت شورای قانون اساسی توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده یکصدو بیست وهشتم:

اداره جمهوری افغانستان بر اساس واحد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداری دواحدونو په اساس دقانون له مخې تنظیمېږي.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو ، ولسوالیو، ښارونو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر کی په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخی دولا یت شورا او د ولسوا لی شورا جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یو یوتن درئیس او منشی په توګه انتخا بوی .

دولایت دشورااو دولسوالی دشورا دواك دوره دری کاله ده.

یوسلو نهه ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمه کی ددو لت دپر مختیایی هدفونو په تامین کی ونډه اخلی او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره با لترتیب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شورای ولسوالی یك یك نفر را از بین اعضای خود به حیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای ولسوالی سه سال است .

ماده یك صدو بیست ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشافی دولت در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

به والی او پر مختیا په با ب سلا ورکوی .

دولایت دشورا اودو لسوالی دشورا غړیو ته مناسب حـق الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو داداری په‌مقصد د ښاروالیواو ناحیو مجلسونه دقانون سره سم جوړ یږی .

دښاروالیو او ناحیوده‌مجلسونو غړیوته مناسب حق الحضو ر ورکول کیږی .

دکابل ښار او د هغه‌ناحیی لویی جرگی او ملی شوراتـه داستازو دانتخاب په ارتباط‌به ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی اداری پوری مربو طی چاری ، دکار کوونکو ددندو ثبـات او مصوونیت او ور پور ی نوری مربوطی مسألی دقانون‌له‌مخی تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت بهرنی سیاست د ملی گټـو

اداره در باره بهبود وانکشاف امور مر بو ط مشوره مید هد.

برا ی اعضا ی شو را ی ولایت وشورای‌ولسوالی حق-الحضور مناسب‌پر دا ختـه میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها ونواحی ، مجالس شاروالیهـا ونواحی طبق قانون تشکیـل میگر دد.

برای اعضای مجالس شار-وا لیها ونوا حی حق الحضور مناسب پ ردا خته میشود .

شهر کابل ونواحی آ ن به ارتباط انتخاب نماینده‌گان برای لویه جرگه و شو رای ملی ، بالترتیب معا دل ولایت وو لسوا لیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی ومحلی و مصو نیت و ثبـات وظیفوی و سایرمسایل مربوط به‌کار کنان طبق قانون تنظیم میگر دد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری افغانستان بر مبنای تامیـن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تامین ، د خپلواکی ، ملـــی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سو لی او امنیت او دسوله ییز ګـــډ ژوند د ساتلو ، د حقــوقــو د بــرابــری او دبین المللـی همکاری دهر اړخیزی پرمختیا پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریــــت د ملګرو ملتــونــو د ساز ما ن دمنشور، د بشر د حقوقـــو د نړیوالی اعــلامیی او دبین ـ الملل حقوقو د نورومنل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

یوسلوڅلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت دناپییلتوب سیاست د دولـت د بهرنی سیاست د مهم اصل پـــه تو ګه تعقیبــوی او د ناپییلتوب د غورځنګ د یـــوه بنسټ ایښودونکی په تو ګـــه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریــــت دټولو هیوادونو ، پـــه تیـره بیا دګاونډیو او اسلامـــــــی هیوادونو سره د هغودسیاسی، ټـولنیــز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تما میت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیــت جهانی ،همزیستی مسا لمــت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

ماده یك صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلا میه جهانی حقوق بشر وسایــر اصول وموازین قبول شد ه حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

ماده یك‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستــــان سیاست عدم انسلاك را بـه حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاك در جهت نیـــل به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یك صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ ت دوستانه باهمه کشور ها بخصو ص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

په پام کی له نیولو پرته ،
دحقوقو د برابری ، خپلواکی،
ملی حاکمیت او ځمکنی
بشپړتیا ته د متقابل درناوی،
دیوبل په کورنیو چارو کښی
دلاس نه وهلو، زور ، ګواښ
او یا قوی ته د لاس
نه اچولو ، د لاس وهنی او
تیری د ټولو ډولونودغندلو
او دبین الملل حقوقو د منل
شویو اصولو او موازینو سره
سم دبین المللی ژمنودربښتیانی
ترسره کولو داصولو پربنسټ
د دوستانه اړیکو درامینځ ته
کولو او ټینګښت غوښتونکی
دی .

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستان جمهوریت
دسولی ، ملی خپلواکی ،
دموکراسی ، ټولنیزی ترقی
او دبر خلیك په ټاکلو کښی د
ملتونو د حق په خاطر د خلکو
او ملتونو د مبارزی ملاتړ کوی،
داستعمار ، نوی استعمار ،
صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید
او فاشیزم پر ضد مبارزه
کوی .

یوسلواووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت
د پوره بی وسلی کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت
نظام سیاسی ، اجتماعی و
اقتصادی آنها ، مبتنی بر
اصول تساوی حقوق ، احترام
متقابل به استقلال، حاکمیت
ملی، تمامیت ارضی، عدم
مداخله در امور داخلی یکدیگر ، عدم توسل به‌زور ،
تهدید و یا قوه، تقبیح همه
اشکال مداخله و تجاوز ،
اجرای صادقانه تعهدات
بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق
بین الملل می باشد .

ماده یك صدو سی‌و ششم:

جمهوری افغانستان‌از مبارزه
مردمان وملل **به خاطر صلح**
استقلال‌ملی،دمو کراسی،ترقی
اجتماعی وحق ملل‌در تعیین‌سر
نوشت شان، **پشتیبانی نموده**
بر ضد استعمار ،استعمارنو،
صهیونیزم ، را سیزم،اپارتاید
وفاشیزم مبارزه‌میکند.

ماده یك صدو سی‌و هفتم:

جمهوری افغانستان از
مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی خبرپاڼه

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلو، دبهرنیو پوځی اډوله منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانه نظم د ټینګولو په خاطر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیرلسم فصل
متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون تر ټولو لوړ حقوقی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون او قوانینو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانونی حقوق او ګټی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسایر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظم نوین وعادلانه اقتصادی واطلاعاتی بین المللی پشتیبانی می کند.

ماده یک صدو سی وهشتم:

در جمهوری افغانستان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم
احکام متفرقه

ماده یک صدو سی و نهم:

قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقوقی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابق به آن وضع میگردد.

ماده یک صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان فعالیت کرده نظم حقوقی، منافع جامعه ،حقوق ومنافع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین او اتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلوینتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توگه د لویی جرگی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرگه جوړوی . که چیری لویه جرگه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، دا تعدیل پیشنهاد ردوی .

داضطرارپه حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه خلوینتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، د ملی شورا د غړیو ، صدراعظم د صدراعظم د مرستیالانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را وارد بداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل را رد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جواز ندارد

ماده یك صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دحکومت دغړیو ، قاضی ــ
القضات دستری محکمه دمر ــ
ستیالانو او غړیــو، داساسی
قانون دشورا رئیس مرستیال
اومنشی لوی خارنوال اودلوی
څا رنوال د مرستیا لانودپاره
دقانون سره سم معا ش ټاکل
کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جګړی ،دجګړی
د خطر ،بحران او یا ورتــه
حالاتو په علت له‌هغولاروڅخه
چی داساسی قانون به واسطه
ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی
حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا
دکورنی امنیت ساتل نا ممکن
شی، جمهوررئیس کولای شی
چی‌دملی شورا ددواړومجلسو ــ
نودرئیسانو صدراعظم،قاضی ــ
القضات او داساسی قانون د
شورا درئیس په‌سلا داضطرار
حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت
له دریو میاشتو څخه زیات‌دوام
وکړی‌دهغه داوږدو لو دپاره‌د
لویی جرګی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمه‌ماده:

داضطرار د حالت په موده
کی جمهور رئیس دغــه واکونه
لری :

جمهور، اعضای شورای ملی
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضای‌حکومت، قاضی‌القضات
معاونان واعضای ستره محکمه
رئیس، معاون ومنشی شورای
قانون اساسی،لوی خارنوال و
معاونان لوی څــارنوال طبــق
قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحران‌ویا حالات‌مماثلی
که حفظ استقلال، حا کمیت‌ملی
وتمامیت ارضی ، یا امنیت‌دا ــ
خلی از مجاریی که‌تو سط‌قانون
اساسی تعیین‌شده نا ممکــن
گردد، رئیس‌جمهور میتواند،
در مشوره با رو سای‌مجلسین
شورای‌ملی صدراعظم‌قاضی ــ
القضات‌ورئیس شورای قا نون
اساسی ، حا لت اضطرار را
اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از
سه ماه‌بیشتر دوام نماید.برای
تمدید آن موا فقه لویه جرگــه
شرط است.

ماده یك‌صدو چهل‌وچهارم:

در مدت حالت اضطــرار
رئیس جمهور دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

١ـ دملي شـورا د واك د دوري اوږدول .

٢ـ دوزيرانو شوراته د ملي شورادځينو واكونو ورسپارل.

٣ـ اختصاصي محكمو او وسله وال پوځ محكمو تـه د محكمود ځينو واكونو وركول.

٤ـ د اساسي قـانـــون د (٣٠ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤٩ـ٥٠ مادو، د ٥١ مادي د وروستنى فقـرى، د ٥٣ او ٦٠ مادو) د اعتبار تعليق اوياتحديد .

٥ـ دقـانـون سـره سـم دنورو واكونو عملي كول .

يوسلوپنځه‌څلويښتمه ماده:

كه چيرى هغه بين المللـى تړونونه يا ميثـاقونه چـــى دافغانستان جمهوريت هغـــه لاسليك كړى اوياورسره يوځاى شـــوى وى د افغانستـــان د جمهوريت د قوانينو دحكمونو مغاير وى نوبين المللى تړون او ميثـاق تـــه رجحـــا ن وركول كيږى .

يوسلو شپږ څلويښتمه ماده:

په‌جمهوررئيس، دجمهوررئيس په‌مرستيالانو، د ملي شور اد دوارو مـــجلسو نو د ادارى هيئتونو په غړيو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستيا لا نو،

١ـ تمديد دوره صلاحيـــت شوراى ملى

٢ـ تفويض بر خـــى از صلاحيت هاى شوراى ملى‌به شوراى وزيران .

٣ـ اعطاى برخى از صلا ـ حيت هاى محاكم به محاكم اختصا صى ومحاكم قـــواى مسلح .

٤ـ تعليق ويا تحديداعتبار مواد (٣٠ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥٠ـفقره اخيرماده٥١ماده ٥٣و٦٠) قانون اساسى .

٥ـ تعميل ساير صلا حيت‌ها طبق قا نون .

ماده يك صدو چهل‌وپنجم:

در صو رتيكه معا هدات يـا ميثاقهاى بين المللى كـــه جمهورى افغا نستان آنرا عقد يابه آن الحاق نموده مغا ير احكام قوانين جمهـــورى افغانستان باشدبه‌معاهده‌بين‌ـ المللى وميثاق رجحـــان داده ميشود .

ماده يك‌صدو چهل‌وششم:

بررسى اتهامات وارده‌بررئيس جمهور، معا ونان رئيس‌جمهور اعضاى هيئتهاى ادارى‌مجلسين

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزيرانو د شورا په غړ يو ، لوی څارنوال ، دلويې څار نوالی په مرستيا لانـــواو د اساسی قانو ن د شورا پـــه رئيس باندی د لګول شو يو تورونو څيړل او دهغــــوی دمحاکمی طرز دځانګــــړی قانو ن له مخی تنظيميږی .

يوسلواووه څلويښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوريت کی هغه اشخاص چی په خپله **او يـــا همسر يې لــه افغان** مور او پلار څخه زيږ يدلــــی نه‌وی ، د جمـــهـــور رئيس د مرستيال ، صدراعـــظم ، د **صدراعظم** دمرستيال، وزير، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلـــو ړ رتبــه افسر او يـــا ديپلو ماتيك كار مند په‌تو ګه نه‌شی ټاكل كيدلای .

يوسلواته څلويښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په انفاذ سره د افغـــــا نستان ددموكراتيك جمهوريت اساسی اصول له اعتباره لويږی .

هغه قوانين او نور تقنينی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نيټـــی څخـــه پخــوا صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل كيږی چی ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معاونان‌صدراعظم ،**اعضای‌شورای** وزيران ، قا ضی القضـــات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، **لوی څارنوال ، معا ونان لويه** څارنوالی‌ورئيس شورای‌قانون اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق قانون خاص تنظيم ميگردد .

ماده يك‌صدو چهل‌و هفتم :

در **جمهوری افغا نستا ن** اشخا صی که خود ويا همسر-**شان از والد ين افغان متولد نگرديده با شند ، به حيـــث** معاون رئيس جمهور ، صد-راعظم معاون صدر اعظم وزير و قـــا ضــــی القضــــا ت لوی څارنوال، افسر عاليرتبه ويـــا كـــار منـــد ديپلـــو مـــا-تيك **تعيين شده نمی توانند.**

ماده يك صدو چهل‌وهشتم:

بالانفاذ اين قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دمو-كراتيك افغا نستان ازاعتبار ساقط ميگردد .

قوانين وساير **اســنـــــاد** تقنينی که قبل از تاريخ‌انفاذ اين قانون اساسی صـــادر گرديده بشر طي نافذ شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اساسی قانون دحکمونو سره
متنا قض نه‌وی .

یو سلو نهه څلویښتمه ماده:

دغه اسا سی قانون دلویی
جرگی دتصویب له نیټی څخه
نافذ او د جمهور رئیس له‌خوا
توشیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کی
تعدیل دلویی جر گی دتصویب
له نیټی څخه نا فذ او د جمهور
رئیس له‌خوا تو شیـــــح‌او
اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام
این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل‌و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ
تصویب لویه‌جرگه نافذوتو-
سط رئیس جمهور توشیح و
اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی
از تاریخ تصو یب لو یه جرگه
نافذ وتوسط رئیس جمهـــور
توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور ۲۰۰ افغانی

خارج کشور ۵۰ دالر امریکایی

محصلین با ارائه تصدیق ۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰)ټوکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library